

Bijlage 2 Overzicht activiteiten GIDS 2014-2017

In het GIDS programma 2014-2017 zijn door uw College een aantal speerpunten benoemd op basis van het Prevent-model. Dit model is gebaseerd op een geïnformeerde en gemotiveerde burger. Deze leeft in een gezonde leefomgeving en doet mee in de maatschappij. Er ontstaat een sluitend netwerk: bottom up vanuit eigen kracht (lifestyle verbetering, preventie). Pas top down hulpverlening, curatie, als het individu daar niet toe in staat is. Met een onderlinge verbinding van vindplaatsen, interventieplaatsen, media: de leefwereld breed. Het GIDS programma 2014-2017 gaf een lokale, gecoördineerde en concrete invulling aan al deze velden door middel van een zestal thema's. Hieronder staan per thema kort de resultaten tot heden beschreven:

Brede bewustwording

Bianca in de Buurt

Uit diverse onderzoeken blijkt dat mensen zich vaak niet bewust zijn van hun eigen situatie, noch van hun eigen beïnvloedingsmogelijkheden. In 2011 is daarom op initiatief van gemeente en zorgverzekeraar VGZ gestart met de mediaproductie *Bianca in de buurt*, die via TV Maastricht werd uitgezonden. Vervolgens werden de betreffende thema's verdiept in een website, via radio-uitzendingen en in buurtbijeenkomsten in het stadsdeel Noord West. Deze eerste productie richtte zich vooral op psychische en psychosociale problematiek. Met rijkssubsidie werd deze aanpak op zijn effecten bestudeerd door de Universiteit Maastricht. In 2014 is een nieuwe serie gemaakt. Deze serie behandelde naast psychosociale elementen ook andere leefbaarheids- participatie en welzijnsthema's. Ook nu weer ondersteund door website, radio en buurtbijeenkomsten (via TOUT Maastricht). Met de GIDS nota van 16-12-2014 heeft het college middelen uit Gezond in de Stad bestemd voor een derde Bianca productie. Hierbij is het thema gezondheid belangrijk, gekoppeld aan armoede, jongeren en veiligheid. Vanuit de beleidsvelden Gezondheid, Jeugd, Wmo en Armoede is de gemeente gesprekspartner bij het bepalen van de thema's voor de uitzendingen. Dit derde seizoen is opgenomen en uitgezonden via TV Maastricht. Verdere inbedding en gebruik van de serie in bijvoorbeeld buurtsessies met burgers en professionals wordt verder uitgerold in 2017.

Drink Water van SMPM

Aan Stichting Maatschappelijke Projecten Maastricht (SMPM) is in het kader van GIDS subsidie verstrekt voor het project Drink Water. Een breed communicatieproject van drie jaar, gericht op bewustwording van een gezonde leefstijl onder jongeren. In Maastricht is een intensieve campagne in voorbereiding, waarvan een deel al in uitvoering is. Alle basisschoolleerlingen in de stad hebben bijvoorbeeld al een Drink Water bidon ontvangen, met bijbehorende lesbrief en enquête. Het project van de stichting valt qua doelstellingen, doelgroep en activiteiten naast GIDS, ook onder de aanpak Jongeren op Gezond Gewicht (JOGG). In het kader van JOGG is met SMPM afgesproken de activiteiten Drink Water af te stemmen met de gebiedsgerichte werkwijze van JOGG en GIDS.

Wijkprofielen / Dialoog met de buurt

Sinds een aantal jaren worden 4-jaarlijks gezondheidsenquêtes gehouden door GGDZL die verwerkt worden in een monitor op regionaal en lokaal niveau. Sinds 2015 zijn er ook monitors op wijkniveau. Met een dergelijk wijkprofiel kan op het thema gezondheid gefundeerd een dialoog aangegaan worden met de burgers van een bepaalde buurt of wijk, waarbij herkenning, erkenning, prioritering en initiatieven de thema's zijn. Samen met de burgers wordt dan de agenda voor die betreffende wijk vormgegeven en uitgevoerd.

In 2015 is deze werkwijze opgepakt binnen de Blauwe Zorg pilot in Wyckerpoort, Wittevrouwenveld en Limmel/Nazareth. Blauwe Zorg is een samenwerkingsstructuur van ZIO, gemeente Maastricht, de GGD en VGZ. Binnen de pilot Blauwe Zorg worden de handen ineen geslagen om samen de kwaliteit van de zorg en dienstverlening overeind te houden en te verbeteren, de gezondheid van de bevolking te verbeteren en de kosten in de hand te houden. Doelstellingen zijn hierbij de burgers zelf zoveel mogelijk regie te geven over het oplossen van welzijnsproblemen; hun eigen kracht en samenkracht te versterken en maatwerk te leveren in publieke ondersteuning; de gezondheid en kwaliteit van leven van inwoners te bevorderen, de deelname aan de samenleving te bevorderen en (de groei) van de kosten terug te dringen.

In deze samenwerkingsstructuur zijn al gezondheidsprofielen van de twee wijken opgeleverd en gepresenteerd, ook aan burgers. Een van de acties was verder op plekken in de wijken het gesprek aangaan met burgers en vooral ook luisteren welke gezondheidsproblematieken spelen of ervaren worden. Wanneer de (professionele) structuur van Blauwe Zorg goed is ingericht zal op basis van vorenstaande acties het benaderen, informeren en laten participeren van burgers verder vorm krijgen. Bijvoorbeeld door het inrichten van een burgerwerkgroep ten behoeve van het project. Ook voor het vervolg van GIDS en de invulling van de Programmalijs Gezonde Wijk worden de wijkprofielen in gesprek met de buurt gebruikt.

LifestyleTender(s)

In de Gidsnota 2014 is expliciet overwogen meer ruimte te creëren voor creativiteit en flexibiliteit voor burgerkracht. Ruimte geven aan en aansluiten bij 'sociale energie' bij het aanpakken van de sociaaleconomische gezondheidsverschillen. Hiervoor is vanuit de GIDS-gelden een subsidiefonds ingesteld. In de subsidietenders Welzijn en Zorg werden doelstellingen gepubliceerd.

Waar de tender de vrijheid laat aan indieners om naar eigen kracht en kennis een voorstel te ontwikkelen biedt deze tevens aan de gemeente een sturingsmechanisme. Met de tender bestaat immers de mogelijkheid speciale aandacht te vragen voor een specifieke doelgroep, een specifiek thema, specifieke problematiek op buurniveau. Projecten waarin professionals, vrijwilligers en ondernemers bij elkaar komen om een gezonde levensstijl te promoten, om bestaande gezondheidsproblemen aan te pakken en om de beweging van professionele zorg naar preventie / zorg binnen informele netwerken vorm en inhoud te geven. Op pagina 4 van deze bijlage treft u een overzicht aan van een aantal met subsidie gehonoreerde activiteiten en projecten. Dit overzicht is niet uitputtend aangezien er veel gesubsidieerde projecten zijn die gecombineerde thema's kennen

De Gezonde (en Veilige) School

Het initiële plan was om een subsidietender 'de Gezonde School' in te stellen vanuit GIDS: een financiële impuls vergroot het draagvlak voor de Gezonde School aanpak. Gaandeweg 2015 en 2016 is er voor gekozen het invoeren van een specifieke tender te temporiseren om het idee van ondersteuning meer aan te laten sluiten bij de bewegingen in het veld. Vanuit Maastricht Sport, Fontys Hogeschool en het onderwijs is het programma Basisschool in Beweging gestart waarbij op basis van vraaggericht werken scholen actief aan de slag gingen met hun sport en beweegbeleid en het thema gezondheid. De Gezonde School is hier onderdeel van. In de gelaagdheid van deze aanpak is vervolgens toch de financiële ondersteuning ingebouwd via de JOGG regisseur. Deze vergoedt vanuit haar werkbudget (ook GIDS geld) bijvoorbeeld de aanschaf van vakwerkplannen. Dit heeft als voordeel dat een en ander organisch vanuit de eigen energie (op de school) kan groeien. Daarnaast scheelt het administratieve processen en besluiten die bij een tender horen.

Coach Sports

Maastricht Sport is, mede vanuit de doelstellingen GIDS, de samenwerking aangegaan met een aantal netwerkpartners: azM (MUMC+), Health Center Amby, Fontys Sporthogeschool en MVV Maastricht onder de naam COACH Sports. COACH, een leefstijlinterventie van MUMC+ in samenwerking met bovenstaande organisaties, omvat meerdere beweegprogramma's waaronder Kicken met Coach, Overgewicht Buitenspel en Beweegmaatjes. De programma's zijn onder COACH Sports samengevoegd tot één langdurig en aansluitend programma om te komen tot een volledige

interdisciplinaire en integrale leefstijl interventie voor kinderen van 6 tot en met 18 jaar met overgewicht of obesitas. Het voordeel van het samenvoegen van de aparte onderdelen is dat elementen op het meest effectieve moment naar voren komen in het programma. Door de lange duur van de interventie (34 weken) is de kans van het bereiken van een structurele wijziging van de levensstijl vele malen groter dan bij deelname aan de losse onderdelen.

Maastricht Sport is hiermee aan de slag gegaan, samen met de genoemde partners. De inzet van Maastricht Sport bestaat uit accommodaties, faciliteren en een stuk coördinatie, inzet van de Lifestyle-coach en stagiaires.

Zichtbare Schakel

In dit thema staat de verbinding tussen professionele zorg en het sociaal domein centraal. Het gaat om in combinatie met het netwerk in de wijk het verschil maken door meer in te zetten op preventie, vroegsignalering van gezondheidsproblemen en het leggen van verbindingen tussen gemeentelijke voorzieningen en de eerstelijnszorg. Het is deels een regierol en deels vooral signalering. Binnen dit thema heeft in de afgelopen GIDS periode op twee vlakken inzet plaatsgevonden:

Uitvoering Jongeren Op Gezond Gewicht

In het kader van Jongeren Op Gezond Gewicht is er voor gekozen deze aanpak te laten vallen onder de overkoepelende thema's van GIDS. In het plan van aanpak JOGG werd dan ook in 2015 expliciet gekozen voor twee lage SES wijken die de volle aandacht zouden krijgen. Voor de uitvoering van JOGG in de aandachtswijken was lokale coördinatie en regie nodig. De 'JOGG regisseur in de wijk' had als opdracht in combinatie met het netwerk een integrale werkwijze na te streven op het gebied van preventie en vroegsignalering van gezondheidsproblemen, binnen de aanwezige structuur van de wijk. Daarnaast maakt de regisseur het verschil door het leggen van verbindingen tussen publieke en private voorzieningen op het gebied van gezondheid, sport en bewegen en de eerstelijnszorg die in de wijk georganiseerd zijn of kunnen worden. Door de JOGG-regisseur in de wijk worden ook het netwerkoeverleg op uitvoeringsniveau georganiseerd en voorgezeten. Belangrijke partners in dit netwerk zijn de scholen, Maastricht Sport, Trajekt, Envida en Stichting Maatschappelijke Projecten Maastricht en de gemeente Maastricht. Het zwaartepunt komt hiermee bij de uitvoering te liggen.

Voor invulling van deze regiefunctie is gekozen voor de GGD-ZL. De GGD-ZL is vanuit het oogpunt van gezondheidspreventie de aangewezen partner en zij beschikt over de benodigde kennis. De kennis, expertise en het netwerk van de GGD-ZL als onderzoekorganisatie, maar ook hun inzet binnen diverse projecten kunnen direct gebruikt en aan elkaar geknoopt worden in de aandachtswijken. Het JOGG regisseurschap past goed bij deze insteek en expertise. De GGD is in deze rol de verbindende post tussen wat er professioneel op zorggebied richting jongeren loopt (jeugdartsen, azM, huisartsen, Envida) en het actieve sociaal domein in die wijken (sport, welzijn, vrijwilligersorganisaties en maatschappelijk betrokken ondernemers). De GGD is 1 november gestart. Een adviseur Gezondheidsbevordering is daarom aangesteld als JOGG regisseur voor 0.2 FTE voor de duur van het project. De JOGG regisseur in de wijk is werkzaam voor de gemeente Maastricht, vanuit de GGD-ZL.

Wijkverpleging

Een tweede spoor dat is opgepakt is de huidige werkwijze en omvang van de wijkverpleging. In dit thema staat de verbinding tussen professionele zorg en het sociaal domein centraal. Envida is de zorgleverancier die op dit moment de wijkverpleging levert, gefinancierd door CZ. In overleg met Envida is gebleken dat de huidige inzet volledig gedekt wordt door CZ. Envida krijgt zelfs de regio Maastricht-Heuvelland 90.000 euro extra ter beschikking, zowel voor 2015 als 2016. De gemeentes in de regio en Envida zijn nu in het proces van het maken van afspraken gestapt over de inzet van deze middelen. Ook voor Maastricht loopt dit gesprek. De inzet van wijkverpleging kan beter: breder en in meer wijken. Het is wel zaak dat dit proces zorgvuldig en in lijn met de bedoelingen van het GIDS plan tot een nieuw plan komt. Vanuit GIDS is er immers ook budget om de aansluiting te maken tussen het sociale en medisch domein. Daarom zijn we vanuit GIDS gestart met 1 fte extra wijkverpleging voor iedere Maaszijde (noord oost en noord west Maastricht). Nadrukkelijk wordt hier gestuurd op extra oog en oor voor de thema's valpreventie, zorgmijding en eenzaamheid. Er wordt daarnaast nu onderzocht hoe ook vanuit Mantelzorgondersteuning / Cliëntondersteuning de wijkverpleegkundige een extra rol kan spelen en hoe de wijkverpleegkundige kan deelnemen aan de Sociale Team0073.

Voorbeelden van Lifestyle-tender subsidies:

Stichting Futsal € 11.000

Bewegen zonder grenzen

COA bewoners en inwoners Limmel en Nazareth gaan samen sportinstuiven in samenwerking met de verenigingen organiseren. Middels het organiseren van deze sportactiviteiten worden mensen gestimuleerd actief te participeren in sociale activiteiten. Samenwerking tussen COA, AZC, Stichting Futsal, buurten en buurtbewoners Limmel en Nazareth. Dit initiatief draagt vooral bij aan de thema's participatie, gezondheid / gezonde leefstijl en jeugd, opgroeien, ontplooiën en ontwikkelen. Het programma heeft een looptijd van 12 maanden.

Stichting Kids Factor/KidsEfitzone € 6.500

Innovatief bewegingsprogramma

Het gaat om de aanschaf van vernieuwende apparaten op het gebied van E-fitness, die via uitdagende methoden en technieken kinderen makkelijk tot bewegen uitlokt. Het doel is om op een laagdrempelige manier kinderen en jeugdigen van Maastricht, die door hun aandoening of ziekte niet aan reguliere sportactiviteiten kunnen meedoen, uitnodigen om deel te nemen aan de Kids E-fitzone. Samenwerking met Stichting Embedded Fitness, Unit040, AEGON, DSM, Zilveren Kruis Innosportlabs, Sensor Partners, Volans Rowing. Het initiatief is volkomen nieuw in Maastricht en draagt vooral bij aan het thema Gezondheid / lifestyle.

Stichting LEFteam € 18.500

Op speelse wijze bewust worden dat goed en gezond eten belangrijk is.

Op scholen in de SES wijken op locatie smaak- en voedingslessen verzorgen. Met een elektrisch aangedreven voertuig (gefinancierd door E.S stichting) en door De Fietsbank wordt onderhouden. Dit voertuig wordt de eyecatcher op het schoolplein waarin alle lesmaterialen en apparaten (evt) worden meegenomen. Op speelse wijze kunnen kinderen, binnen een te ontwikkelen lesprogramma, smaken gaan ontdekken. Samenwerking met Lef team, buurtplatforms en bewoners van de wijken Wittevrouwenveld, Wyckerpoort, Limmel & Nazareth en Mariaberg, Malberg, Caberg & Malpertuis, scholen, Elisabeth Strouven, Fietsbank. Het initiatief richt zich vooral op de thema's participatie, gezondheid, opgroeien en opvoeden maar heeft zeker ook raakvlakken met langer thuis wonen en integraal ouderenbeleid. Het is een gegeven dat de beïnvloeding van ouders en ouderen op het gebied van gezonde voeding het meest effectief is via jongeren / kinderen. Daarmee raakt het project zowel gezondheid, als participatie en integraal ouderenbeleid. Ook draagt het aanleren van een gezond voedingspatroon bij aan het langer thuis kunnen wonen/ grotere zelfstandigheid van mensen. Het betreft een 2-jarig project.

Stichting Buurtplatform Groot Heer € 20.000

Gezonde speelplaats Heer Natuurlijk!

In samenwerking met Serve the city Maastricht, kindcentrum en betrokken buurtbewoners een zgn. gezonde speelplaats in te richten. Voor meerdere partijen beschikbaar. De gezonde speelplaats wordt onderhouden door ouders en kinderen. Er is sprake van samenwerking tussen kinderen, buurtbewoners, ouders en diverse buurtgebonden en stedelijke vrijwilligersorganisaties. Op het thema participatie raakt het alle buurtbewoners van alle leeftijden. Op het thema jeugd, opvoeden en opgroeien, draagt het bij aan een gezond opgroeiende jeugd, het stimuleren van sociale contacten met zowel leeftijdsgenoten als buurtbewoners. Op het thema gezondheid draagt het project bij aan een gezonde leefomgeving, gezond en actief opgroeien. Op het thema integraal ouderenbeleid draagt het bij door de verbinding met ouders (en dus ook grootouders) bij de school, het opgroeien van kinderen en door de stimulering van netwerken in de buurt rond het kindcentrum.

De Buurttafel

Uitvoerder: Stichting Kennis Centrum Empowerment

De activiteit waar subsidie voor wordt gevraagd betreft het ontwikkelen van een buurttuin op de nieuwe locatie van KCEM. Binnen het initiatief vindt samenwerking met CNME plaats. Samen met buurtbewoners, cursisten, en anderen wordt de verwaarloosde tuin op de nieuwe locatie van het KCEM ingericht als buurttuin waar tegelijkertijd initiatieven als cursussen over gezonde voeding etc aan worden gekoppeld. De projectduur is 1 jaar wat veronderstelt dat KCEM het project binnen die termijn levensvatbaar kan maken. Het initiatief richt zich specifiek op de thema's gezondheid/lifestyle, ouderen en langer thuis wonen. Gevraagde subsidie: € 14.210,--

Samen Eten in Limmel
Uitvoerder: Stichting Buurtraad Limmel

Een vrijwilligersinitiatief dat als doel heeft om één keer per week een buurttafel te organiseren waar buurtbewoners samen kunnen eten en elkaar ontmoeten. De buurttafel is bestemd voor bewoners uit de wijk Limmel en Nazareth die het leuk vinden elkaar te ontmoeten en het makkelijk en gezellig vinden om samen een maaltijd te nuttigen.

De initiatiefnemers richten zich op "kwetsbare" buurtgenoten, senioren en burgers in de wijk Limmel en Nazareth. Deze kunnen daarbij gebruik maken van een algemene bestaande voorziening in de buurt (Activiteiten centrum de Kanjel van Radar), waar een gezonde maaltijd tegen een lage kostprijs wordt bereid door vrijwilligers. Het elkaar ontmoeten en voorkomen van eenzaamheid zijn belangrijke nevensdoelen

Het initiatief draagt bij aan de thema's participatie, een gezonde leefstijl / lifestyle en zo lang mogelijk thuis wonen, maar ook senioren actief in de stad.

Gevraagde subsidie: € 7.630,--

Gezondheidsplein Moetiare
Uitvoerder Stichting Moetiare Maloekoe

Het initiatief is een voortzetting van de aanvraag (gehonoreerd) uit 2014 om een Gezondheidsplein in de Molukse Buurt te kunnen ontwikkelen. Dit project loopt uitstekend en heeft een groot draagvlak onder bewoners en professionele organisaties. De aanvraag heeft betrekking op de verdere doorontwikkeling van het Gezondheidsplein. Doelstelling is om door middel van het creëren van een passend preventieve aanbod om de Molukse buurtbewoners te beïnvloeden naar een gezonde levensstijl zodat zij zolang mogelijk zelfstandig in hun eigen omgeving kunnen blijven wonen.

Het initiatief draagt in belangrijke mate bij aan gezondheid/lifestyle, senioren actief in de stad en aan participatie.

Gevraagde subsidie: € 11.000,--

Tapijn, aanvalsplan Obesitas
Uitvoerder: Stichting Tapijntuin

De Tapijntuin is een prachtige omgeving waar veel mensen samen kunnen komen. Door het aanbieden van een combinatie van activiteiten worden (obese) kinderen en jong volwassenen ondersteund in het ontwikkelen van een gezonde leefstijl. Door de samenwerking met COACH-Maastricht UMC kan een combinatie van activiteiten aangeboden worden en is er een structurele inbedding. In de Tapijntuin zullen tuinlessen en kooklessen gegeven worden. Daarnaast biedt de Tapijntuin voor de kinderen en jong volwassenen een omgeving waar ze zichzelf kunnen zijn en ontdekken

Het project draagt bij aan de thema's participatie, een gezonde leefstijl / lifestyle, opgroeien en ontplooiën & ondersteunen.

Gevraagde subsidie: € 15.000,--

**Stichting Wie-kentschool Maastricht:
Uitvoerder: Stichting Wie-kent school Maastricht-West**

De Wie-kentschool is een vrijwilligersinitiatief dat al enige jaren met veel succes, draait in Maastricht Oost. De aanvraag heeft betrekking op een startsubsidie om de Wie-kentschool ook in Maastricht West op te kunnen starten. De aanvraag betreft een periode van 2 jaren.

De activiteit richt zich met name op jongeren. Het draagt bij aan de thema's participatie, opgroeien en ontplooiën & ondersteunen.

Gevraagde subsidie: € 15.000,-- (2 jaren)